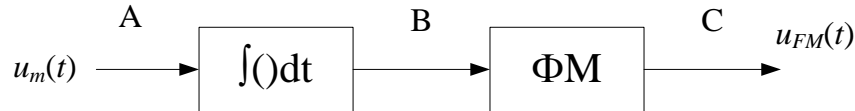

UGAONE MODULACIJE

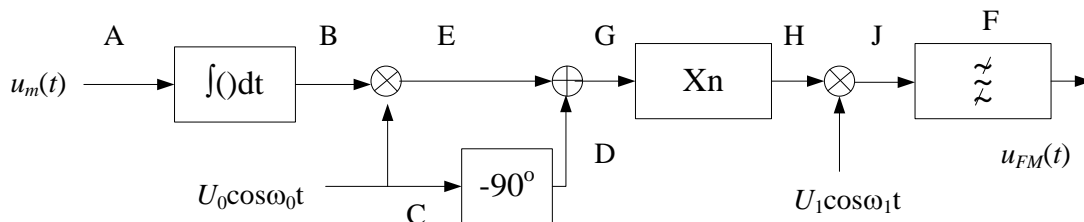
1. U jednom od postupaka za dobijanje FM signala koristi se integrator i fazni modulator kao što je prikazano na slici.

Slika

Na ulaz u integrator dovodi se test signal $u_m(t) = U_m \cos \omega_m t$ pri čemu učestanost ovog signala može da ima bilo koju vrijednost između 0,3kHz do 3,4kHz. Karakteristika integratora je takva da pri učestanosti $f_m = 1\text{kHz}$ i amplitudi $U_m = 1\text{V}$ signal na njegovom izlazu ima amplitudu $U_B = 0,06\text{V}$. Amplituda prostoperiodičnog napona U_B na ulazu u ΦM i devijacija faze na njegovom izlazu $\Delta\Phi_0$ direktno su srazmjerne sve do vrijednosti $U_B = 0,3\text{V}$, kada je $\Delta\Phi_0 = 50\text{rad}$. Za vrijednosti $U_B > 0,3\text{V}$ devijacija faze više nije direktno srazmjerna amplitudi U_B . Izračunati:

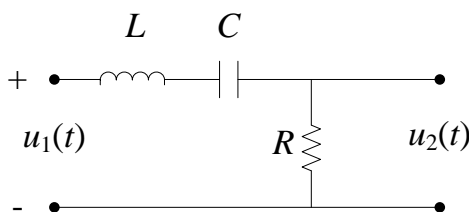
- Najveću vrijednost amplitude test signala U_m pri kojoj je frekvencijski modulator još uvijek linearan,
  - Devijaciju učestanosti FM signala u tački C,
  - Opseg učestanosti u kome se nalaze značajne komponente spektra FM signala.
2. U opsegu B prenosi se N radio signala $u_i(t) = U_0 \cos(\omega_0 t + \Delta\omega_0 \int m_i(\tau) d\tau)$, gdje je $i = 1, \dots, N$. Najviša učestanost u spektru signala $m_i(t)$ je f_m , pri čemu je $|m_i(t)| \leq 1$, a $\Delta f_0 = 5f_m \ll B$.
- Odrediti maksimalan broj radio signala koji mogu da se prenesu u datom opsegu B,
  - Za koliko treba smanjiti devijaciju učestanosti Δf_0 da bi u datom opsegu moglo da se prenese 2N signala?
3. Na slici je prikazana blok šema predajnika FM signala. Kao modulator u ovom predajniku se koristi Armstrongov modulator koga sačinjavaju sklopovi između A i G na šemi. Ovaj modulator ispravno funkcioniše sve dok signal na izlazu iz kola za sabiranje ima indeks modulacije $m_G \leq 0,5$. Ako učestanost modulišućeg signala $u_m(t) = U_m \cos \omega_m t$ može da ima bilo koju vrijednost između 50Hz i 15kHz i učestanost nosioca u Armstrongovom modulatoru iznosi $f_0 = 200\text{kHz}$, izračunati:
- Maksimalnu devijaciju učestanosti FM signala u tački G na izlazu iz kola za sabiranje,
  - Koliko puta mora da se umnoži učestanost signala iz tačke G pa da signal na izlazu iz prijemnika $U_{FM}(t)$ ima maksimalnu devijaciju učestanosti od 75kHz,
  - Učestanost pomoćnog nosioca f_1 tako da učestanost signala na izlazu iz predajnika bude 90MHz.

Slika

4. Test signal $u_m(t)=U_m\cos\omega_m t$ frekvencijski moduliše nosilac $u_0(t)=U_0\cos\omega_0 t$. Pri tome je učestanost nosioca tako izabrana da je $f_0 \gg f_m$. Maksimalna devijacija učestanosti koju proizvodi modulišući signal je $\Delta f_0=5f_m$. Frekvencijski modulisan signal dovodi se u kolo čija je električna šema prikazana na slici.

Odrediti vrijednosti induktivnosti L i kapacitivnosti C elemenata kola tako da na krajevima otpornika R amplituda ni jedne od značajnih komponenti ne bude oslabljena za više od 1dB u odnosu na amplitudu koju je ista komponenta imala na ulazu u kolo.

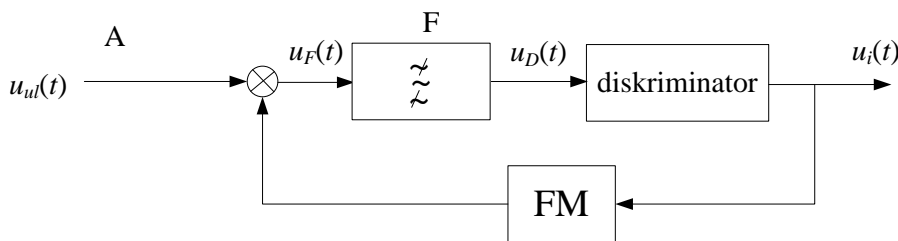
Slika

5. Na slici je prikazana blok šema demodulatora za FM signale. Demodulator se sastoji od produktnog modulatora, filtra propusnika opsega učestanosti od $f_1-B_1/2$ do $f_1+B_1/2$, diskriminatora čija je konstanta k_1 i frekvencijskog modulatora čija je konstanta k_2 . Učestanost nosioca na izlazu iz ovog FM modulatora je f_0-f_1 , pri čemu je $f_0 \gg f_1$.

Ako na ulaz u demodulator dolazi signal $U_{ul}(t)$:

$$U_{ul}(t) = U_0 \cos(\omega_0 t + \frac{\Delta f_0}{f_m} \sin \omega_m t), \text{ pronaći:}$$

- Signal na izlazu iz demodulatora $u_i(t)$ i pokazati da je direktno srazmjeran modulišućem signalu,
- Izraz za FM signal na izlazu iz filtra F ,
- Veličinu $k_1 k_2$ tako da je potrebna širina propusnog opsega filtra F jednaka 1/5 širine opsega učestanosti koji zauzima spektar signala $U_{ul}(t)$ kada je $\Delta f_0/f_m=9$.

Slika

Za vježbu:

- FM predajnik sa direktnom modulacijom u sebi sadrži oscilatorno kolo sastavljeno od induktivnosti $L=10\mu\text{H}$ i kapacitivnosti čija vrijednost zavisi od amplitude modulišućeg signala. Kada je modulišući signal 0, efektivna vrijednost kapacitivnosti iznosi 1000pF. Signal poruke $4,5\cos(2\pi \cdot 10^3 t)$ (V) izaziva maksimalnu promjenu kapacitivnosti od 6pF. Ako se pretpostavi da se FM signalu na izlazu iz modulatora dodatno umnožava učestanost pet puta, odrediti širinu spektra takvog FM signala.

Rješenje: $B = 11,54 \text{ kHz}$; $B^* = 49,77 \text{ kHz}$